

L I S T E K.

Slovenska pesmarica. Zdi se nam potrebno, prijatelje družbe sv. Mohorja še posebej opozoriti na eno knjigo, ki začne to leto kot družbena knjiga izhajati. To je »Slovenska pesmarica«.

Koliko vrednost ima pošteno petje za ves narod, kakor za posameznike, tega nam ni potreba tukaj razkladati. Omenimo le krasne besede našega nepozabnega škofa Antona Slomška, katere je zapisal pred triintridesetimi leti v svoji pesmarici: »Šola vesela lepega petja«. On pravi ondi: »Vesela pesem žalostno srce zvedri = mila pesem ohladi njegove rane. Lepa pesem je božji dar«.

Slovenci vobče radi pojejo, toda naše krasne pesmi so še vse premalo prodrlle v sredino naroda. Pri poliču sladkega vinca ali omamljivega žganja res da marsikdo povzdigne svoj glas in zakroži kakšno pesmico, ali ne vprašajmo, kakšna je ta pesem. Čestokrat je prav nespodobna in nelepa. Zlasti ob jezikovnih mejah, v prvi vrsti na Koroškem, čujemo dostikrat mladeniče in tudi deklice take pesmi prepevati. Namesto slovenskih pesmi pa se širijo tukaj tudi nemške. Ali temu se ne smemo čuditi. Saj se otroci v šolah po Koroškem vadijo le nemške pesmi popevati; slovenskih pesmi nili glas se žal ne sliši iz njihovega grla.

Pri tako žalostnih razmerah je pač opravičena želja vsakega rodoljuba, da se prej ko prej odstrani ta rana na sicer zdravem telesu slovenskega naroda, t. j. da se domača poštena pesem razširi med najširše sloje našega ljudstva. To so izkušali doseči pri nas navdušeni prijatelji slovenske pesmi s tem, da so ustanavljali pevska društva, prirejali pevske veselice in tako širili slovensko petje v raznih krogih. Ali to se je godilo le bolj po mestih in trgih. Na deželi, med preprostim slovenskim narodom, pa se še niso dovolj razširila pevska društva. Le tu pa tam je kak navdušen rodoljub zbral vaše mladeniče in deklice, jih vabil v petju ter tako ustvaril majhen pevski zbor. Taki pevski zbori se morajo med Slovenci pomnožiti; slovenska pesem mora dobiti tudi v najmanjši vasi svoje častno mesto. V tem smislu imajo naši učitelji in oni duhovniki, ki so zvedeni glasbeniki, pa tudi orglarji mnogo lepega in zaslužnega dela med našim ljudstvom. Vsaka večja župnija naj bi imela svoj pevski zbor. Duhovnik ali učitelj ali drug izurjen pevec bi prevzel mesto pevovodje. Ob nedeljah in praznikih bi imeli po dosluženi službi božji skupno pevsko vajo, in tako bi se oživljale med našo odraslo mladino ne le cerkvene, temveč tudi druge poštene domače pesmi. Uspeh takih društev bi se kmalu pokazal; saj je vsakemu znano, kako blažilno vpliva na človeško srce lepa pesem.

Velika ovira in zadržek pri snovanju pevskih društev pa je bila in je še zdaj med drugim tudi to, da je težko dobiti potrebnih muzikalij, t. j. tiskanih napevov z besedami vred. Res, da je mnogo pesmi in napevov izdala zaslužna naša »Glasbena Matica« v Ljubljani, toda vse te skladbe so za naš preprosti narod predrage.

Marsikateri navdušen prijatelj slovenskega petja je morda že tu in tam na kmetih namerjaval osnovati kako pevsko društvo, ali preveliki stroški so ga zavirali v njegovem namenu, in dobra misel je ostala neplodovita in mrtva.

To oviro hoče odstraniti »Slovenska pesmarica«, katero začne to leto izdajati družba sv. Mohorja. Uredbo te pesmarice sta prevzela znana naša glasbenika in skladatelja, g. župnik Jakob Aljaž na Dovjem (na Gorenjskem) in koncertni vodja »Glasbene Matice« v Ljubljani, g. Matej Hubad. »Glasbena Matica« sama je proti primerni odškodnini dovolila, da sme Mohorjeva družba vse po »Glasbeni Matici« izdelane skladbe porabiti za svojo pesmarico.

»Slovenska pesmarica« izide v treh ali štirih snopičih, izmed katerih bode vsaki okoli 200 strani v prav lični in praktični obliki obsegal. V letošnjem prvem snopiču bode našli skladbe raznih priljubljenih skladateljev, in sicer A) moške zборе, B) mešane zборе in C) nabožne pesmi. Med temi bode več prav lahkih, obče znanih četverospcev, ki ne bodo delali pevcem nobene težave; a tudi za izvežbane pevske zборе je nekaj večjih umetnih skladb pridejanih, toda le take, ki so se že v izobraženih krogih udomačile. Pesmarica bode torej tako urejena, da bo služila omikanemu, kakor tudi preprostemu pevcu.

Pa tudi na tiste ude družbe sv. Mohorja smo se ozirali v tej pesmarici, ki ne poznajo sekiric ali not, in ki niso pevci. To pa smo dosegli s tem, da smo za vsako skladbo, ki je tiskana štiriglasno in ima med notami tudi besedilo (po eno ali dve kitici), ponatisnili takoj spodaj v so pesem. Na ta način dobijo tisti udje, ki niso pevci, lepo zbirko slovenskih pesmi, in ta pesmarica jim bode služila kot nekak »cvet slovenskega pesništva«. V teh pesmih bodo našli veliko lepega, vzvišenega, blažilnega. Ker ima ta pesmarica namen, da ponese plemenito slovensko pesem v najširje kroge slovenskega naroda, zato bodi tudi vsakega prijatelja slovenskemu petju sveta dolžnost, da širi in gladi tej pesmarici pot v najnižjo kočjo slovenskega seljana. Vsaki pevec, bodisi mladenič ali deklica, vsaki ud kakega slovenskega pevskega zbora naj se že zaradi te pesmarice vpiše letos za Mohorjana, ako se še ni prej prišteval naši veliki družbi. S tem bode, slovenski pevci in pevke, najbolje pokazali, kako visoko čislata plemenito pesem slovensko.

V Celovcu, dne 25. prosinca 1896.

Dr. J. S.

»Slovenske Matice« knjige so nam ravnokar došle, malo kasno, a temu so menda vzrok potresne nepravilike. Razen »Letopisa« smo prejeli to pot še četvero knjig: prvi snopič »Slovenskih narodnih pesmi«, ki jih je uredil dr. K. Štrekelj, drugi del Glaserjeve »Zgodovine slovenskega slovstva«, drugi zvezek »Knezove knjižnice« in deveti zvezek »Zabavne knjižnice«. Seveda si moramo obširnejšo oceno prihraniti dotlej, ko knjige nekaj sami proučimo, nekaj pa naši sotrudniki-strokovnjaki. To pa že sedaj z lahkim srcem in prepričanjem rečemo, da knjižni trud naše Matice kaže to pot lep napredek. Lani osorej smo na tem mestu prostodušno izrazili misel in svet, naj bi Matičine publikacije krenile bolj v leposlovni in poljudno-znanstveni tir, in s tem svetom smo menda govorili iz srca večini Matičinih udov. Matica je že v preteklem letu upoštevala v svojih razpisih te nasvete, ki so ji dohajali tudi od drugih strani, in ni ji treba biti žal, da jih je. Zadnje književno izdanje je tako, da bo ustrezalo tudi širšemu občinstvu, tedaj večini njenih naročnikov; saj je večina knjig (troje) leposlovnega ob-